

REZULTATI TREND

- 3.1 Trendi v bralnih dosežkih od leta 1991 do leta 2001
- 3.2 Podpora pri branju v domačem okolju
- 3.3 Bralne navade
- 3.4 Branje v šoli
- 3.5 Preglednice

3.1 Trendi v bralnih dosežkih od leta 1991 do leta 2001

1. poglavje povzema spremembe povprečnih bralnih dosežkih od leta 1991 do leta 2001 za vsako državo. Navedeni so še ločeni rezultati za deklice in dečke ter spremembe glede na spol, kot tudi spremembe povprečnih dosežkov na področju pripovedi, razlag in grafičnih sporočil.

Trendi v celotni bralni pismenosti v letih 1991-2001

Tabela 1.1 prikazuje razliko med poprečno bralno pismenostjo leta 1991 in leta 2001 za vsako od devetih udeleženih držav. Države so prikazane po vrsti glede na velikost razlike (na začetku so tiste, kjer je razlika največja), dodana pa je tudi navedba, ali je ta razlika statistično pomembna. Tabela vključuje še razdelitev dosežkov v bralni pismenosti v letih 1991 in 2001 za vsako državo, povprečne rezultate dosežkov, število let formalnega šolanja in povprečno starost. Podatki za leto 1991 in 2001 so podani na isti lestvici, tako da lahko takoj vidimo spremembe v bralnih dosežkih med letoma 1991 in 2001.¹

V Grčiji, Sloveniji, na Islandiji in na Madžarskem je povprečna bralna pismenost otrok od leta 1991 do leta 2001 zrasla.² Na Novi Zelandiji, v Italiji, Singapuru in ZDA ni bilo večjih sprememb. Samo na Švedskem, v državi, ki je leta 1991 dosegla najvišji uspeh, je v tem obdobju uspeh padel.

Starost, pri kateri se začnejo otroci šolati, se razlikuje, zato število let formalnega šolanja ni enako v vseh državah. V petih državah so bili otroci v četrtem, v štirih državah pa v tretjem razredu. V letu 2001 v vseh državah testirali isti razred kot leta 1991, povprečne starosti pa se ponekod razlikujejo. V Grčiji je bila povprečna starost četrtošolcev leta 1991 9,3 let, leta 2001 pa 9,9 let, na Madžarskem pa je povprečna starost zrasla z 9,3 na 9,7 let.

Razlika v dosežkih glede na spol

¹ PIRLS uporablja metodo item response theory (IRT) za seštevanje rezultatov dosežkov v letu 1991 in v letu 2001 na skupni lestvici, z aritmetično sredino 500 točk in standardnim odklonom 100 točk. Središče lestvice 500 je postavljeno glede na povprečne dosežke v letu 2001 v devetih državah. IRT meri poprečje odgovorov učencev tako, da upošteva razlike v zahtevnosti nalog in dopušča, da se uspeh učencev sešteje aritmetično. Za več podrobnosti glej "IRT Scaling and Data Analysis (Merjenje in analiza podatkov IRT)".

² Poprečen uspeh treh držav, Grčije, Slovenije in Madžarske, so je približal mednarodnem poprečju vseh 27 držav leta 1991. Glej Elley, W. B. (1992). How in the World Do Students Read? (Kako berejo otroci po svetu?) The Hague: International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

Preglednica 1.2 kaže podatke o spremembah povprečne bralne pismenosti osnovnošolcev med letoma 1991 in 2001 posebej za dečke in deklice. V Grčiji, Sloveniji in na Švedskem so bili rezultati za dečke in deklice podobni smernicam v celotni bralni pismenosti. V Grčiji in Sloveniji je bil pri obeh spolih uspeh boljši, na Švedskem pa je bil prav tako pri obeh spolih uspeh slabši. Tudi na Islandiji so tako dečki kot deklice izboljšali uspeh, vendar so ga dečki izboljšali za več točk (35 točk) kot deklice (17 točk). Na Islandiji se je celotno branje izboljšalo predvsem zaradi boljšega bralnega uspeha pri dečkih. Na Madžarskem je celotni bralni dosežek zrasel prav zaradi napredka pri dečkih. Pri deklicah je povprečni bralni dosežek zrasel le za dve točki, pri dečkih pa kar za 29 točk.

Tabela 1.2: Trendi v dosežkih bralne pismenosti po spolu - deklice

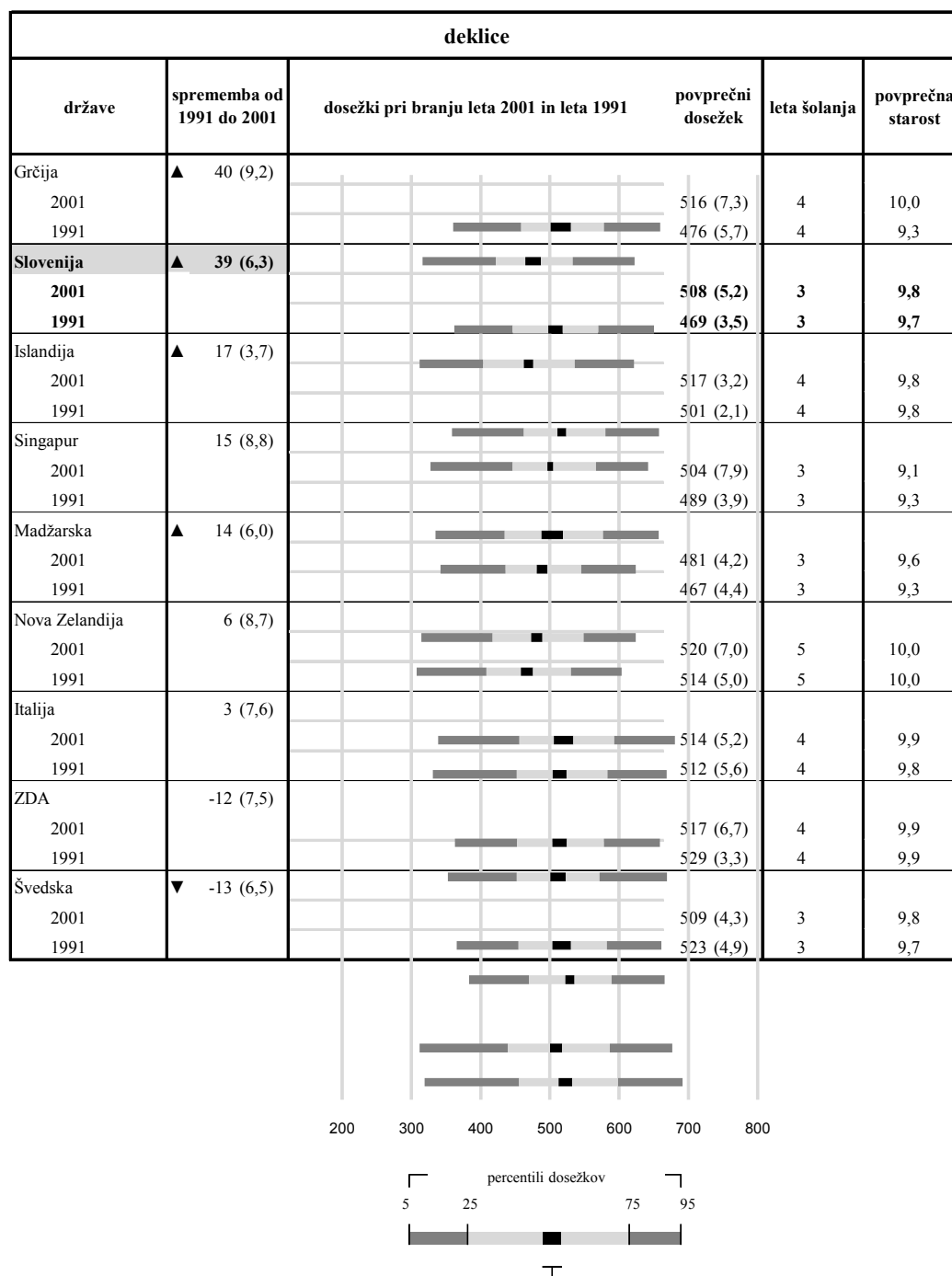
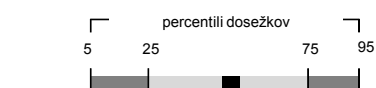

Tabela 1.2 (nadaljevanje): Trendi v dosežkih bralne pismenosti po spolu - dečki

dečki					
države	sprememba od 1991 do 2001	dosežki pri branju leta 2001 in leta 1991	povprečni dosežek	leta šolanja	povprečna starost
Grčija	▲ 41 (7,4)		499 (6,0)	4	10,1
2001					
1991			457 (4,4)	4	9,3
Islandija	▲ 35 (5,7)		508 (5,1)	4	9,8
2001					
1991			473 (2,6)	4	9,8
Slovenija	▲ 33 (5,6)		480 (4,1)	3	9,8
2001					
1991			447 (3,8)	3	9,7
Madžarska	▲ 16 (6,3)		469 (4,2)	3	9,7
2001					
1991			453 (4,7)	3	9,4
Italija	16 (8,2)		511 (5,3)	4	9,9
2001					
1991			495 (6,4)	4	9,9
Singapur	2 (9,6)		475 (8,5)	3	9,1
2001					
1991			473 (4,5)	3	9,3
Nova Zelandija	0 (8,6)		485 (6,6)	5	10,0
2001					
1991			485 (5,4)	5	10,0
ZDA	-9 (8,2)		504 (7,1)	4	10,0
2001					
1991			513 (4,0)	4	10,1
Švedska	▼ -18 (6,4)		486 (4,4)	3	9,8
2001					
1991			505 (4,8)	3	9,8

Vir: Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2001

T
povprečje in 95% interval zaupanja

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

Trendi glede na spol so na preglednici 1.3 prikazane še malo drugače. Preglednica kaže povprečne bralne dosežke za dečke in deklice in razlike med njimi v letu 2001, povprečne bralne dosežke za dečke in deklice in razlike med njimi v letu 1991 in navedbo, ali je sprememba glede na spol od leta 1991 do leta 2001 statistično pomembna. Leta 1991 so se deklice v vseh devetih državah bolje odrezale kot dečki. Leta 2001 so bile v Grčiji, na Novi Zelandiji, v Singapuru, Sloveniji, na Švedskem in v ZDA deklice še vedno boljše. Na Islandiji in v Italiji ni bilo večjih razlik, na Madžarskem pa so bili dečki boljši. Na Islandiji se je v času od

leta 1991 do 2001 razlika v dosežkih med dečki in deklicami zmanjšala (z 28 točk na 9 točk razlike) zaradi že omenjenih boljših rezultatov pri dečkih. V Singapuru pa je izboljšan uspeh pri deklicah povečal razliko glede na spol med letoma 1991 in 2001 od 16 na 29 točk.

Tabela 1.3: Trendi razlik v bralnih dosežkih med spoloma

države	2001			1991			sprememba pri razliki med spoloma
	deklice povprečni dosežek	dečki povprečni dosežek	razlika (absolutna vrednost)	deklice povprečni dosežek	dečki povprečni dosežek	razlika (absolutna vrednost)	
Grčija	516 (7,3) ▲	499 (6,0)	18 (6,3)	476 (5,7) ▲	457 (4,4)	19 (4,8)	●
Islandija	517 (3,2)	508 (5,1)	9 (4,8)	501 (2,1) ▲	473 (2,6)	28 (3,6)	▼
Italija	514 (5,2)	511 (5,3)	4 (5,5)	512 (5,6) ▲	495 (6,4)	17 (5,7)	●
Madžarska	481 (4,2) ▲	469 (4,2)	12 (3,2)	467 (4,4) ▲	453 (4,7)	14 (4,4)	●
Nova Zelandija	520 (7,0) ▲	485 (6,6)	35 (8,7)	514 (5,0) ▲	485 (5,4)	29 (6,3)	●
Singapur	504 (7,9) ▲	475 (8,5)	29 (4,8)	489 (3,9) ▲	473 (4,5)	16 (4,3)	▲
Slovenija	508 (5,2) ▲	480 (4,1)	28 (5,7)	469 (3,5) ▲	447 (3,8)	22 (3,7)	●
Švedska	509 (4,3) ▲	486 (4,4)	23 (4,1)	523 (4,9) ▲	505 (4,8)	18 (4,6)	●
ZDA	517 (6,7) ▲	504 (7,1)	14 (5,4)	529 (3,3) ▲	513 (4,0)	16 (3,4)	●

▲ statistično pomembno višje kot drugi spol ▲ razlika se je povečala
▼ razlika se je zmanjšala
● ni spremembe

Trendi v bralnih dosežkih pri različnih vrstah besedila v letih 1991 in 2001

Leta 1991 smo bralne dosežke učencev in učenk preverjali na treh področjih: pripovednih besedilih, razlagah in grafičnih sporočilih. Pripoved je strnjeno besedilo, s katerim pisec pripoveduje bodisi resnično ali izmišljeno zgodbo. Dogodki si časovno navadno sledijo tako, kot so se zgodili. Zgodba skuša bralca zabavati ali ga čustveno pritegniti. Besedila v testu so segala od kratkih zgodbic do daljših besedil z do 1000 besedami. Tudi razlage so strnjena besedila. Bralcu z opisom, razlago ali kako drugače sporočajo podatke ali mnenja. Test je, denimo, vseboval kratka družinska pisma in opise živali. Grafična sporočila so strukturirani prikazi podatkov v obliki skic, tabel, zemljevidov, diagramov, seznamov ali navodil. Snov je v testu razporejena tako, da so morali učenci in učenke bolj iskati in obdelati določene podatke, kot pa po vrsti prebrati celotno besedilo.³ Preglednice od 1.4 do 1.6 povzemajo spremembe povprečnih dosežkov od leta 1991 do leta 2001 za vsako od treh vrst besedil posebej.

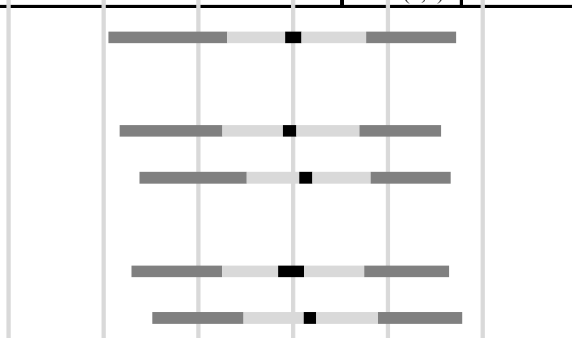
Podobno kot pri celotnem dosežku pri testih so se otroci v Grčiji, Sloveniji, na Islandiji in na Madžarskem v poprečju pri pripovedih odrezali bolje v letu 2001 kot v letu 1991 (preglednica 1.4). V Italiji, Singapuru in na Novi Zelandiji v tem obdobju ni bilo nobene spremembe v

³ Elley, W. B. (1992). How in the World Do Students Read? The Hague: International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

povprečnem dosežku. Skladno s celotnim dosežkom pri testih so imeli švedski otroci pri pripovedih leta 1991 nižji povprečni uspeh kot leta 2001. V ZDA, kjer pri povprečnem celotnem bralnem dosežku ni bilo večje razlike med letoma 1991 in 2001, pa so se otroci slabše odrezali pri pripovedih leta 2001 (razlika je 20 točk).

Tabela 1.4: Trendi v dosežkih bralne pismenosti pri pripovednih besedilih

države	sprememba od 1991 do 2001	dosežki pri branju leta 2001 in leta 1991	povprečni dosežek	leta šolanja	povprečna starost
Grčija	▲ 34 (6,0)				
2001			513 (4,8)	4	10,0
1991			479 (3,7)	4	9,3
Islandija	▲ 31 (3,8)				
2001			527 (3,3)	4	9,8
1991			493 (1,6)	4	9,8
Slovenija	▲ 25 (4,8)				
2001			490 (3,7)	3	9,8
1991			465 (3,0)	3	9,7
Madžarska	▲ 12 (4,5)				
2001			479 (3,1)	3	9,7
1991			467 (3,2)	3	9,3
Italija	10 (6,2)				
2001			517 (4,1)	4	9,9
1991			507 (4,7)	4	9,8
Singapur	1 (9,3)				
2001			487 (8,6)	3	9,1
1991			486 (3,5)	3	9,3
Nova Zelandija	-5 (6,9)				
2001			496 (5,3)	5	10,0
1991			500 (4,3)	5	10,0
Švedska	▼ -17 (4,8)				
2001			495 (3,9)	3	9,8
1991			513 (3,4)	3	9,8
ZDA	▼ -20 (7,7)				
2001			493 (6,8)	4	10,0
1991			513 (3,3)	4	10,0

Kot vidimo v preglednici 1.5, so se otroci v Grčiji, Sloveniji, na Islandiji in na Madžarskem tudi pri razlagah v poprečju odrezali bolje leta 2001 kot leta 1991. Švedski otroci so bili leta 2001 slabši kot leta 1991, na Novi Zelandiji, v Italiji, Singapuru in ZDA pa ni bilo nobene razlike.

Tabela 1.5: Trendi v dosežkih bralne pismenosti pri razlagalnih besedilih

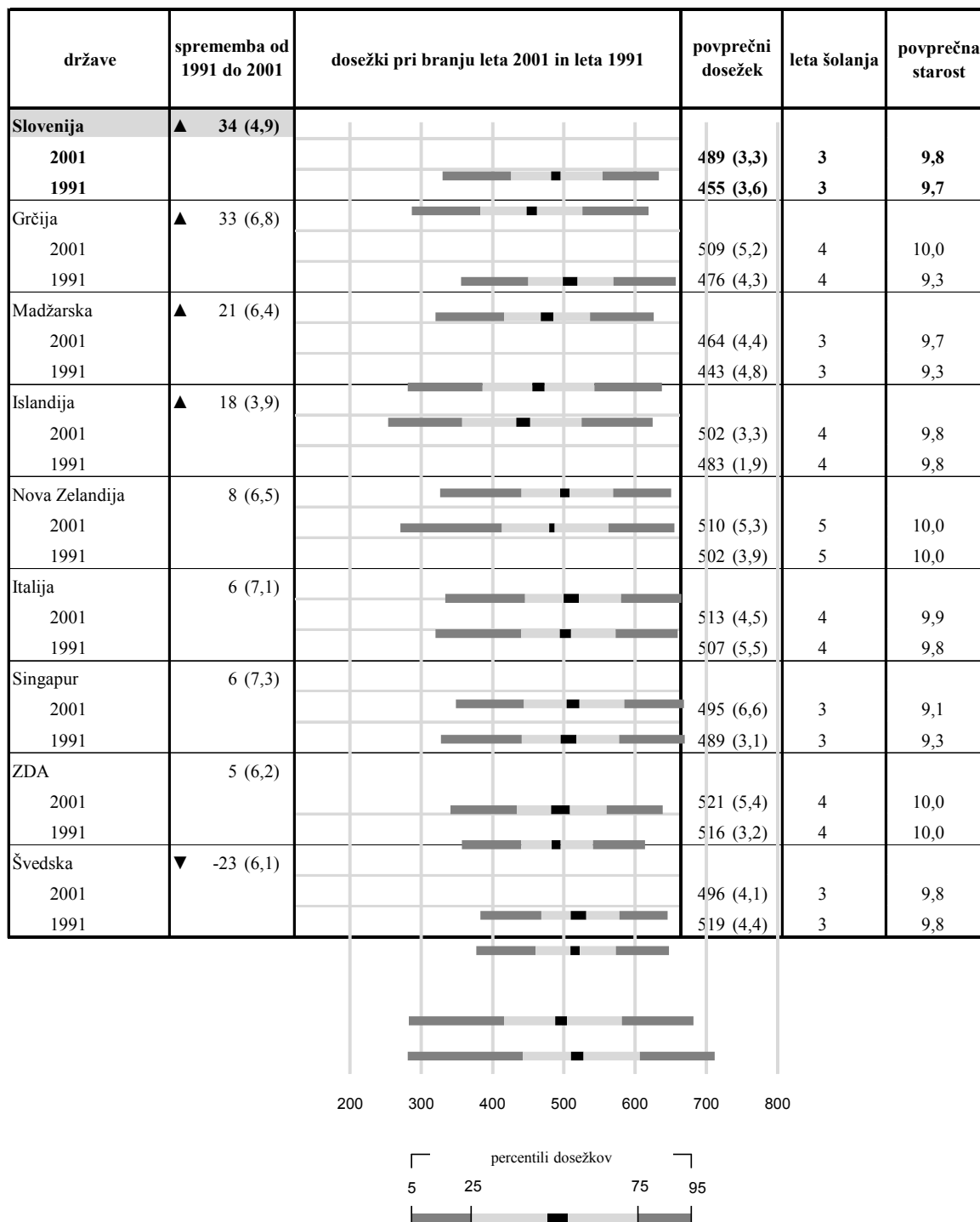
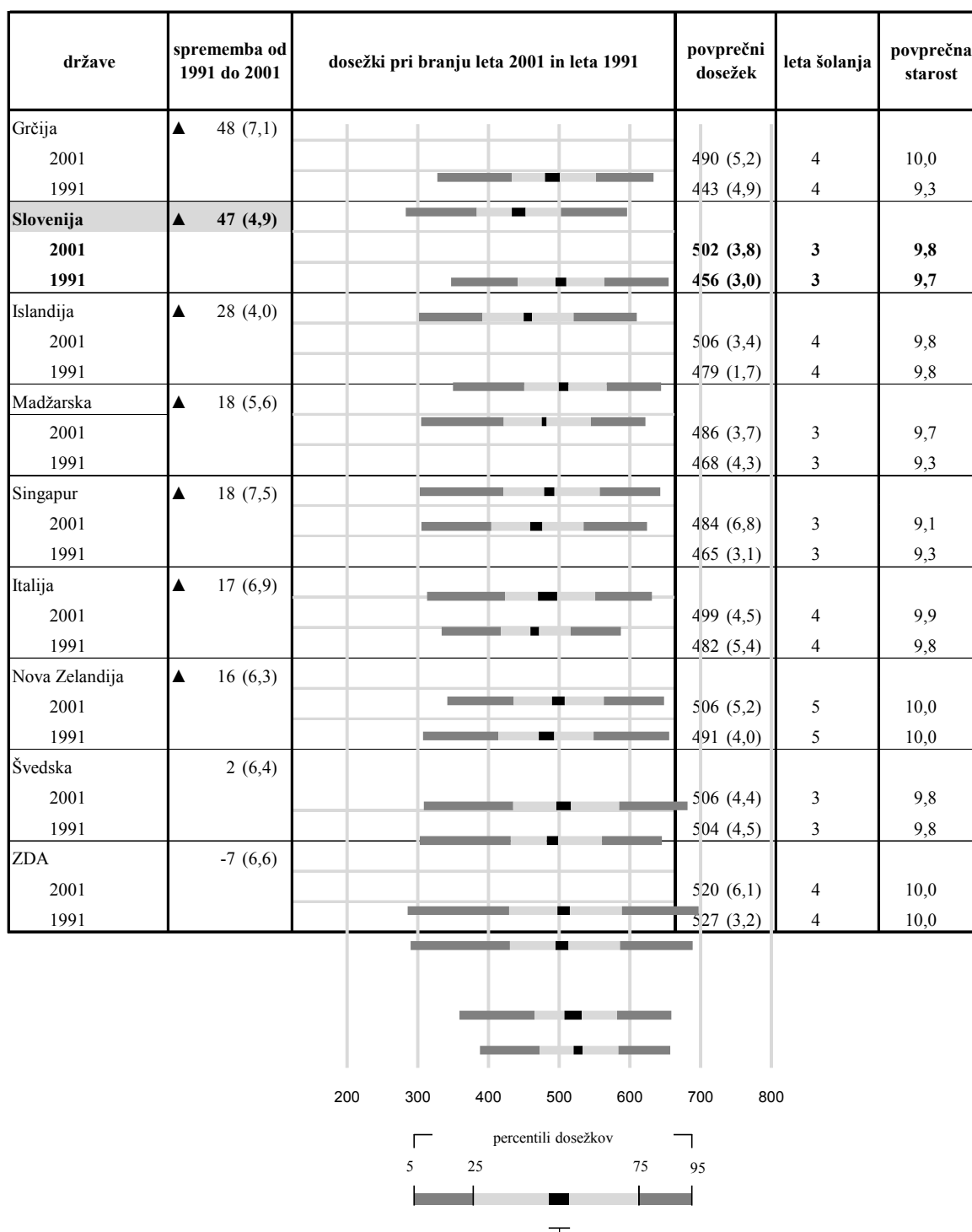

Tabela 1.6: Trendi v dosežkih bralne pismenosti pri grafičnih sporočilih

Vse države, razen Švedske in ZDA, so v letu 2001 pri grafičnih sporočilih pokazale izboljšanje v primerjavi z letom 1991. Na Švedskem in v ZDA se povprečna dosežka učencev in učenk v letu 2001 in letu 1991 ne razlikujeta statistično pomembno.

3.2 Podpora pri branju v domačem okolju

Da bi laže razložili trende v bralnih dosežkih otrok, ki smo jih opisali v 1. poglavju, bomo v naslednjih poglavjih poročila predstavili smernice na več ključnih področjih, ki so pogosto povezana z različnimi ravnmi bralne sposobnosti. To poglavje opisuje smernice nekaterih pomembnih spremenljivk, povezanih s podporo v domačem okolju in spodbujanjem bralnih dejavnosti.

Jezik, ki ga govorijo doma

Učenke in učenci, ki doma govorijo drugačen jezik (ali jezike) kot v šoli, so včasih v prednosti, saj govorijo več jezikov. V glavnem pa je tekoče govorjenje jezika tesno povezano s sposobnostjo, da ta jezik tudi beremo. Številne raziskave kažejo na to, da otroci, ki doma in v šoli govorijo isti jezik, začnejo laže brati kot tisti, ki se morajo hkrati z branjem učiti še nov jezik. Otroci, ki se jezika, v katerem so navodila in testi, šele učijo, so lahko v precej slabšem položaju. Pri prejšnji raziskavi IEA o bralni pismenosti leta 1991 so opazili obe situaciji - otroci, za katere je bil jezik testa drugi jezik, so se v nekaterih državah odrezali veliko slabše kot otroci, ki so govorili jezik testa, medtem ko so v drugih državah taki otroci brali skoraj tako dobro kot domači govorci.

Za države, ki so ponovile raziskavo bralne pismenosti leta 1991, kaže preglednica 2.1 spremembe med letoma 1991 in 2001, glede na to, kako pogosto osnovnošolci govorijo jezik testa doma ter spremembe pri dosežkih glede na pogostost. V vseh devetih državah so imeli leta 2001 učenci in učenke, ki vedno ali skoraj vedno govorijo jezik testa tudi doma, boljši bralni dosežek kot otroci, ki ta jezik doma govorijo le včasih ali zelo poredko. Rezultati so pokazali, da je v večini držav (razen v Singapuru) odstotek učencev, ki vedno ali skoraj vedno doma govorijo jezik testa, ostal isti ali malce padel, mogoče zaradi nedavnih priseljevanj.

Tabela 2.1: Trendi: Kako pogosto učenke in učenci doma govorijo v jeziku, v katerem so reševali naloge?

države	vedno ali skoraj vedno		včasih		nikoli ali skoraj nikoli	
	odstotek otrok v letu 1991	razlika od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 1991	razlika od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 1991	razlika od 1991 do 2001
Grčija	92 (1,2)	-2 (1,7)	7 (1,1)	2 (1,3)	1 (0,4)	-1 (0,7)
Islandija	93 (0,8)	-4 (0,8) ▼	5 (0,7)	3 (0,7) ▲	2 (0,3)	1 (0,4) ▲
Italija	69 (1,7)	-4 (2,8)	19 (1,4)	4 (2,0)	12 (0,9)	1 (1,7)
Madžarska	98 (0,3)	1 (0,5)	1 (0,2)	0 (0,3)	1 (0,2)	0 (0,4)
Nova Zelandija	88 (1,4)	-4 (1,7) ▼	9 (1,1)	3 (1,4) ▲	3 (0,6)	1 (0,7)
Singapur	42 (1,8)	14 (2,2) ▲	45 (1,5)	-15 (1,9) ▼	13 (0,8)	0 (1,0)
Slovenija	88 (1,7)	0 (2,0)	8 (1,4)	-1 (1,6)	3 (0,8)	1 (0,9)
Švedska	91 (1,1)	0 (1,6)	7 (0,9)	1 (1,2)	3 (0,3)	-1 (0,7)
ZDA	89 (1,4)	-8 (1,5) ▼	8 (1,2)	6 (1,3) ▲	3 (0,5)	2 (0,5) ▲

države	vedno ali skoraj vedno		včasih		nikoli ali skoraj nikoli	
	povprečni dosežek 2001	razlika 1991 – 2001	povprečni dosežek 2001	razlika 1991 – 2001	povprečni dosežek 2001	razlika 1991 – 2001
Grčija	513 (5,6)	42 (7,1) ▲	456 (9,4)	39 (28,4)	~ ~	--
Islandija	517 (3,3)	29 (3,6) ▲	473 (12,3)	--	~ ~	--
Italija	520 (4,4)	9 (6,9)	496 (7,9)	19 (11,7)	500 (7,7)	20 (15,1)
Madžarska	476 (3,9)	15 (5,5) ▲	~ ~	--	~ ~	--
Nova Zelandija	511 (4,9)	4 (6,3)	445 (16,7)	35 (19,7)	426 (20,9)	--
Singapur	529 (8,4)	14 (9,7)	466 (7,4)	-5 (8,0)	440 (8,7)	-12 (9,9)
Slovenija	497 (3,9)	34 (5,0) ▲	466 (8,0)	41 (10,3) ▲	462 (15,4)	65 (18,7) ▲
Švedska	504 (3,7)	-17 (5,1) ▼	438 (9,1)	7 (18,7)	444 (10,7)	-22 (15,9)
ZDA	520 (6,0)	-2 (6,8)	452 (12,2)	-32 (14,1) ▼	443 (20,8)	--

Vir: Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2001

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

Na Madžarskem so skoraj vsi otroci (vsaj 98 %) leta 1991 in 2001 doma govorili madžarsko. V šestih drugih državah je leta 2001 večina osnovnošolcev (88-93 %) doma vedno ali skoraj vedno govorila jezik testa. Za tri države, Grčijo, Slovenijo in Švedsko, to od leta 1991 ni pomenilo nobene spremembe, pri drugih treh državah pa je prišlo do večjega upada. Na Islandiji, Novi Zelandiji in v ZDA je 4-8 odstotkov manj otrok ponavadi govorilo jezik testa tudi doma. Več otrok je jezik testa doma govorilo le včasih.

V štirih državah, v katerih se je bralna pismenost bistveno izboljšala, v Grčiji, Sloveniji, na Islandiji in na Madžarskem, sodi večina njihovih učencev in učenk (88 ali več odstotkov) v kategorijo, kjer vedno ali skoraj vedno jezik testa govorijo tudi doma. Iz tega sledi, da bi morali imeti otroci te kategorije leta 2001 boljše dosežke kot leta 1991. Podobno se na

Švedskem celoten upad uspeha v letih od 1991 do 2001 odraža v upadu dosežkov pri 91 odstotkih otrok, ki ponavadi govorijo jezik testa tudi doma.

V Italiji je leta 2001 69 % otrok doma govorilo jezik testa, 14 odstotkov otrok pa ga ni govorilo nikoli ali skoraj nikoli. Enako je bilo tudi leta 1991 in pri povprečnem dosežku ni bilo v teh kategorijah nobene spremembe.

Singapur ima štiri uradne jezike - malajščino, kitajščino (mandarinščino), tamilščino in angleščino.⁴ Malajščina je narodni jezik, angleščina pa jezik administracije. Za singapursko izobraževanja je večjezična politika bistvena, saj zagotavlja, da se otroci naučijo tako angleški kot materni jezik. V skladu s to politiko so singapurske otroke testirali v angleščini. Samo 42 odstotkov otrok doma vedno ali skoraj vedno govori jezik testa, kar pa pomeni v primerjavi z letom 1991 znatno zvišanje - za 14 odstotkov. V kategorijah, ki zadevajo jezik, ki ga govorijo doma, pri povprečenem dosežku singapurskih otrocih ni bilo nobene razlike.

Knjige in dnevni časopisi, ki so dostopni doma

Pomemben dejavnik, povezan s pozitivnimi bralnimi rezultati otrok je tudi dostop do tiskanega materiala, knjig in časopisov, doma. Raziskava IEA leta 1991 je ugotovila pozitivno povezavo med dosežki in številom knjig, ki so jih imeli otroci doma. To je bilo zlasti očitno na Madžarskem in Novi Zelandiji.⁵ Povezava med dosežki in časopisi, ki so na voljo doma, je bila v vseh državah veliko nižja, pogosto nepomembna.

Za države, ki so ponovile raziskavo iz leta 1991, kaže preglednica 2.2 smernice glede na število knjig, ki so na voljo doma. Podobno kot prejšnje ugotovitve, so v letu 2001 opazili višje bralne dosežke pri otrocih, ki so imeli doma več knjig (več kot 50). To se ujema tudi s PIRLS-ovimi ugotovitvami o branju.⁶ Število knjig doma je značilno zelo močna spremenljivka v raziskavah IEA, ne le pri branju, ampak tudi pri matematiki in naravoslovju. Tudi pri matematiki in naravoslovju smernice kažejo, da so dosežki osmošolcev, ki imajo doma več kot 100 knjig, večji kot dosežki tistih, ki imajo doma manj knjig.⁷

⁴ Mullis, I.V.S., Martin, M.O., Kennedy, A.M., & Flaherty, C.L. (ur.) (2002). PIRLS 2001 encyclopedia: A reference guide to reading education in the countries participating in IEA's Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS). Chestnut Hill, MA: Boston College.

⁵ Elley, W.B. (ur.) (1994). The IEA study of reading literacy: Achievement and instruction in 32 school systems. Oxford, England: Elsevier Science Ltd.

⁶ Mullis, I.V.S., Martin, M.O., Gonzalez, E.J., & Kennedy, A.M. (2003). PIRLS 2001 international report: IEA's study of reading literacy achievement in primary schools in 35 countries. Chestnut Hill, MA: Boston College.

⁷ Mullis, I.V.S., Martin, M.O., Gonzalez, E.J., Gregory, K.D., Garden, R.A., O'Connor, K.M., Chrostowski, S.J. & Smith, T.A. (2000). TIMSS 1999 international mathematics report: Findings from IEA's repeat of the Third International Mathematics and Science Study at the eight grade. Chestnut Hill, MA: Boston College; Martin, M.O., Mullis, I.V.S., Gonzalez, E.J., Gregory, K.D., Smith, T.A., Chrostowski, S.J., Garden, R.A., O'Connor, K.M. (2003). TIMSS 1999 international science report: Findings from IEA's repeat of the Third International Mathematics and Science Study at the eight grade. Chestnut Hill, MA: Boston College.

Tabela 2.2: Trendi: število knjig doma

države	več kot 100 knjig		51 – 100 knjig		11 – 50 knjig		0 – 10 knjig	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	31 (2,1)	7 (2,5) ▲	27 (1,5)	5 (1,8) ▲	31 (1,7)	-2 (2,1)	11 (1,3)	-10 (1,9) ▼
Islandija	58 (1,4)	-8 (1,6) ▼	26 (1,1)	5 (1,3) ▲	12 (0,8)	2 (0,9)	3 (0,6)	1 (0,6)
Italija	25 (1,5)	-5 (2,2) ▼	22 (0,9)	0 (1,6)	31 (1,6)	2 (2,2)	23 (1,4)	3 (2,0)
Madžarska	43 (1,6)	-6 (2,2) ▼	25 (0,7)	-2 (1,2)	20 (1,0)	3 (1,4)	12 (1,0)	5 (1,2) ▲
Nova Zelandija	55 (2,5)	-4 (3,0)	22 (1,5)	3 (1,7)	15 (1,3)	2 (1,6)	8 (0,9)	-1 (1,2)
Singapur	42 (1,4)	6 (1,8) ▲	24 (0,9)	2 (1,1)	22 (1,0)	-3 (1,2) ▼	13 (0,9)	-6 (1,3) ▼
Slovenija	38 (1,9)	-5 (2,4) ▼	26 (1,6)	-1 (1,9)	24 (1,4)	2 (1,7)	12 (1,0)	4 (1,2) ▲
Švedska	65 (1,5)	-7 (1,9) ▼	19 (1,0)	3 (1,2) ▲	13 (0,8)	4 (1,1) ▲	3 (0,4)	1 (0,6)
ZDA	43 (2,2)	-11 (2,7) ▼	24 (1,2)	3 (1,4) ▲	22 (1,6)	5 (1,8) ▲	11 (1,3)	2 (1,5)

države	več kot 100 knjig		51 – 100 knjig		11 – 50 knjig		0 – 10 knjig	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	519 (6,8)	28 (9,0) ▲	527 (7,7)	39 (9,2) ▲	495 (9,9)	23 (12,0)	473 (10,1)	56 (12,1) ▲
Islandija	524 (3,4)	29 (3,7) ▲	513 (5,0)	27 (6,2) ▲	491 (6,8)	37 (8,8) ▲	437 (16,5)	--
Italija	527 (7,5)	13 (9,9)	539 (6,2)	18 (8,7) ▲	509 (5,2)	-7 (10,6)	478 (6,5)	34 (9,7) ▲
Madžarska	507 (3,8)	22 (5,7) ▲	479 (4,3)	21 (6,7) ▲	456 (4,8)	22 (7,5) ▲	389 (6,9)	22 (10,6) ▲
Nova Zelandija	525 (6,7)	1 (7,8)	499 (7,6)	5 (9,8)	489 (10,4)	26 (13,0) ▲	397 (12,5)	-5 (18,0)
Singapur	509 (9,1)	5 (10,2)	508 (7,6)	14 (8,5)	480 (7,6)	4 (8,1)	403 (7,0)	-26 (7,9) ▼
Slovenija	513 (4,5)	35 (6,0) ▲	498 (6,5)	36 (7,8) ▲	484 (6,9)	48 (8,2) ▲	444 (6,9)	46 (9,9) ▲
Švedska	509 (3,2)	-16 (5,1) ▼	493 (5,9)	-9 (8,4)	465 (8,7)	-5 (12,9)	422 (9,6)	--
ZDA	537 (6,2)	0 (7,2)	512 (8,2)	-17 (9,0)	493 (7,7)	0 (8,8)	453 (7,1)	-10 (9,0)

Vir: Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2001

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

V letu 2001 se je odstotek otrok, ki imajo doma več kot 100 knjig, gibal od ene do dveh tretjin (31-65 %). Za šest držav, Madžarsko, Islandijo, Italijo, Slovenijo, Švedsko in ZDA pomeni to od leta 1991 znaten upad (5-11 %). Tudi na Novi Zelandiji so opazili upad za 4 odstotke, ki pa statistično ni pomemben. V Grčiji in Singapuru se je odstotek povečal (6-7 %).

Ko pregledujemo trende v dosežkih glede na različne kategorije odgovorov, bi pričakovali, da se bodo skupni trendi odražali v vsaki kategoriji, saj so okoliščine ves čas enake. Na primer, v Grčiji se je bralni dosežek v celoti precej povečal (41 točk), kar se večinoma odraža na vsaki kategoriji, ki zadeva knjige, dostopne doma (23-56 točk). Tudi druge tri države z precej boljšim celotnim dosežkom, Slovenija, Islandija in Madžarska kažejo razmeroma dosledno rast v vseh kategorijah, ki zadevajo število knjig doma.

Na Švedskem je precejšen upad nastal pri otrocih, ki so imeli doma največ knjig, toda ta vzorec je bil razviden tudi v drugih kategorijah.

Preglednica 2.3 vsebuje trende glede dostopnosti dnevnih časopisov doma, kot so jo navedli otroci. Podobno kot pri rezultatih pred desetletjem ni bilo v državah nobenih izrazitih povezav med bralnim dosežkom in tem, ali so imeli otroci doma dnevni časopis, ne glede na višje dosežke v Singapuru, Sloveniji in na Švedskem. Zdi se, da naročanje na dnevni časopis v nekaterih delih sveta upada.

Tabela 2.3: Trendi: dnevni časopis doma

države	da		ne	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	27 (1,5)	-14 (2,0) ▼	73 (1,5)	14 (2,0) ▲
Islandija	73 (1,5)	-6 (1,6) ▼	27 (1,5)	6 (1,6) ▲
Italija	32 (1,4)	-9 (2,0) ▼	68 (1,4)	9 (2,0) ▲
Madžarska	41 (1,4)	10 (1,8) ▲	59 (1,4)	-10 (1,8) ▼
Nova Zelandija	59 (2,3)	-10 (2,7) ▼	41 (2,3)	10 (2,7) ▲
Singapur	70 (0,9)	-8 (1,2) ▼	30 (0,9)	8 (1,2) ▲
Slovenija	49 (1,8)	1 (2,3)	51 (1,8)	-1 (2,3)
Švedska	85 (1,0)	-3 (1,2) ▼	15 (1,0)	3 (1,2) ▲
ZDA	67 (1,8)	-14 (2,0) ▼	33 (1,8)	14 (2,0) ▲

države	da		ne	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	515 (7,2)	28 (9,2) ▲	506 (6,5)	50 (7,9) ▲
Islandija	518 (4,2)	28 (4,4) ▲	503 (5,1)	29 (5,9) ▲
Italija	513 (5,3)	4 (7,6)	513 (5,0)	17 (8,1) ▲
Madžarska	468 (5,1)	17 (7,1) ▲	481 (4,1)	16 (6,0) ▲
Nova Zelandija	497 (6,2)	-10 (7,7)	513 (6,5)	29 (9,2) ▲
Singapur	496 (7,8)	9 (8,7)	476 (8,8)	13 (9,4)
Slovenija	504 (4,7)	41 (5,8) ▲	484 (4,8)	26 (5,9) ▲
Švedska	503 (3,8)	-15 (5,6) ▼	469 (6,3)	-13 (10,4)
ZDA	516 (6,7)	-10 (7,4)	502 (7,9)	1 (8,9)

V sedmih od devetih držav se je odstotek otrok, pri katerih so imeli doma naročen dnevni časopis, zelo znižal. Leta 2001 je bilo največ učencev in učenk, ki so imeli doma naročen

časopis, na Švedskem (85 %, upad za 3 %), sledi Islandija (73 %, upad za 6 %), Singapur (70 %, upad je 8 %), ZDA (67 %, upad je 14 %) in Nova Zelandija (59 %, upad je 10 %). V Grčiji in Italiji ima manj kot tretjina otrok doma dostop do dnevnega časopisa. V Sloveniji ni bilo bistvene razlike, približno polovica otrok ima dostop do dnevnega časopisa. Na Madžarskem naročanje na dnevni časopis ne upada, tu je nastal od leta 1991 porast za 10 odstotnih točk.

Starši in drugi domači, ki tretješolce in tretješolke sprašujejo o branju

Starši lahko na mnoge načine vplivajo na pismenost, na primer s spodbujanjem branja in bralnih dejavnosti. Rezultate pa si moramo razlagati previdno, saj morda dobijo največ pozornosti otroci, ki jo tudi najbolj potrebujejo, boljše bralke in bralci pa mogoče poročajo o manjšem zanimanju staršev.

Trendi o tem, kako pogosto osnovnošolce starši ali drugi ljudje doma sprašujejo o njihovem branju, so prikazane v preglednici 2.4. Tu na splošno od leta 1991 ni večjih razlik. Celotno izboljšanje ali poslabšanje povprečnega bralnega dosežka za vsako državo se je na kategorijah odražalo razmeroma enakomerno. Najboljše dosežke so imeli največkrat otroci, ki so poročali o zmernem zanimanju staršev (1 do 2 krat na teden).

Tabela 2.4: Trendi: Kako pogosto starši ali drugi odrasli, ki živijo z otrokom, povprašajo otroka, kaj bere

države	skoraj vsak dan		3 – 4 krat tedensko		1 –2 krat tedensko		nikoli	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	66 (1,9)	-1 (2,4)	10 (1,2)	0 (1,3)	16 (1,5)	2 (1,7)	7 (0,9)	-1 (1,2)
Islandija	18 (0,9)	0 (1,1)	14 (0,7)	4 (0,9) ▲	32 (1,2)	2 (1,4)	36 (1,3)	-6 (1,5) ▼
Italija	29 (1,6)	-5 (2,1) ▼	13 (1,0)	-2 (1,5)	30 (1,4)	2 (2,0)	28 (1,3)	5 (1,9) ▲
Madžarska	31 (1,2)	0 (1,6)	15 (0,7)	-1 (1,0)	31 (0,9)	-3 (1,4) ▼	23 (0,8)	4 (1,1) ▲
Nova Zelandija	21 (1,8)	4 (2,0) ▲	14 (1,1)	3 (1,4) ▲	37 (2,3)	0 (2,6)	28 (1,7)	-8 (2,1) ▼
Singapur	19 (0,8)	0 (1,1)	12 (0,6)	-5 (0,8) ▼	30 (0,9)	-2 (1,1) ▼	39 (1,1)	7 (1,5) ▲
Slovenija	30 (1,5)	-7 (2,0) ▼	17 (1,3)	1 (1,5)	35 (1,6)	5 (2,0) ▲	18 (1,6)	2 (1,9)
Švedska	16 (0,9)	3 (1,2) ▲	9 (0,5)	0 (0,8)	37 (1,3)	-8 (1,8) ▼	38 (1,6)	4 (2,1) ▲
ZDA	28 (1,6)	-1 (1,9)	14 (1,6)	2 (1,7)	28 (0,8)	0 (1,0)	30 (1,6)	-1 (1,8)

države	skoraj vsak dan		3 – 4 krat tedensko		1 –2 krat tedensko		nikoli	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	510 (6,8)	40 (8,5) ▲	499 (10,6)	40 (13,7) ▲	504 (9,9)	34 (11,3) ▲	510 (14,6)	61 (18,4) ▲
Islandija	491 (5,9)	24 (6,9) ▲	519 (7,1)	35 (9,0) ▲	528 (5,0)	29 (5,6) ▲	514 (4,6)	25 (5,2) ▲
Italija	517 (7,4)	14 (9,9)	507 (8,3)	16 (11,5)	521 (5,0)	7 (9,6)	503 (5,2)	10 (8,2)
Madžarska	471 (4,1)	19 (6,6) ▲	467 (5,5)	13 (8,1)	484 (5,2)	17 (6,9) ▲	475 (5,5)	9 (8,2)
Nova Zelandija	471 (9,8)	-9 (12,2)	515 (10,0)	20 (14,4)	522 (8,8)	9 (10,2)	497 (8,0)	3 (9,5)
Singapur	488 (9,7)	6 (10,7)	468 (9,6)	-10 (10,5)	493 (8,6)	7 (9,5)	492 (7,8)	16 (8,8)
Slovenija	485 (4,5)	34 (6,4) ▲	487 (7,7)	36 (9,4) ▲	498 (5,4)	42 (6,9) ▲	506 (7,2)	16 (8,7)
Švedska	456 (5,9)	-12 (8,9)	495 (7,8)	-15 (11,1)	518 (4,6)	-8 (6,8)	496 (4,8)	-19 (7,1) ▼
ZDA	501 (8,2)	-5 (9,0)	514 (11,8)	-9 (12,8)	522 (6,5)	-16 (7,4) ▼	510 (6,8)	-13 (7,8)

Vir: Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2001

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

Grški otroci so leta 2001 poročali o dnevnem zanimanju za njihovo branje (66 %), kar je skoraj enako kot leta 1991. V ostalih osmih državah je bil odstotek otrok, ki so poročali o dnevnem zanimanju za njihovo branje, veliko manjši (od 16 % do 31 %). Mednje sodijo ZDA, kjer ni bistvenih sprememb: 28 odstotkov otrok vsak dan sprašujejo o branju, 42 odstotkov nekajkrat na teden, 30 odstotkov otrok pa domači nikoli ne sprašujejo o branju. Državi, kjer na splošno zanimanje raste, sta Nova Zelandija (od nikoli na 3- do 4-krat na teden in dnevno) in Islandija (od nikoli na 3- do 4-krat na teden). Države, kjer se na splošno kaže upad, so Madžarska (od 1- do 2-krat na teden na nikoli), Italija (od dnevno na nikoli), Singapur (od tedensko na nikoli) in Slovenija (od dnevno na 1- do 2-krat na teden).

Zanimivo je, da je 8 odstotkov švedskih učenk in učencev poročalo, da jih o branju domači sprašujejo enkrat do dvakrat na teden, vendar se je to povečanje razdelilo na skrajna odgovora: skoraj vsak dan in nikoli.

3.3 Bralne navade

Otrokova motivacija za učenje branja lahko močno vpliva na njegove bralne dosežke. Vendar so raziskave v mnogih državah pokazale, da bralna dejavnost izven šole upada sorazmerno z vse večjo prisotnostjo televizije, videa in računalnikov.⁸ Otroci v prostem času redko berejo knjige in tudi ko v osnovni šoli napredujejo, se jim branje ne zdi pomembno.⁹ 3. poglavje govori o trendih glede časa, ki ga osnovnošolci prostovoljno namenijo branju v prostem času, ter kako pogosto si sposodijo knjige iz šolske ali javne knjižnice. Za primerjavo govori to poglavje tudi o pogostosti gledanja televizije.

Branje knjig in revij

V IEA raziskavi o bralni pismenosti leta 1991 smo osnovnošolce spraševali, kako pogosto za zabavo berejo knjige in kako pogosto berejo revije. Dobri bralci so za zabavo brali več knjig, revij niso brali veliko (na Cipru so jih brali največ), povezava z dosežki pa se je zdela negativna.¹⁰

Preglednica 3.1 kaže trende glede tega, kako pogosto otroci za zabavo berejo knjige v državah, ki so raziskavo IEA iz leta 1991 ponovile. Otroci vseh držav, ki so leta 2001 poročali, da vsak dan berejo knjige za zabavo, so imeli boljše bralne dosežke kot tisti, ki so jih brali za zabavo le enkrat na mesec ali še redkeje. V nekaterih državah je očitna neposredna povezava med pogostejšim branjem knjig za zabavo in dosežki. V Italiji in Singapuru pa so imeli najboljše dosežke otroci, ki so najmanj brali za zabavo.

⁸ Eccles, S.J., Wigfield, A., Harold, R., & Blumenfeld, P.B. (1993). Age and gender differences in children's self- and task perceptions during elementary school. *Child Development*, 64, 830-847.

⁹ Guthrie, J.T. & Greaney, V. (1991). Literacy Acts. In R. Barr, M.L. Kamil, P. Mosenthal, & P.D. Pearson (Eds.). *Handbook of reading research* (Vol.2). New York: Longman.

¹⁰ Elley, W.B. (Ed.) (1991). *The IEA study of reading literacy: Achievement and instruction in thirty-two school systems*. Oxford, England: Elsevier Science Ltd.

Tabela 3.1: Trendi: Učenke in učenci berejo za zabavo

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	37 (1,9)	-1 (2,4)	32 (2,1)	-2 (2,5)	31 (2,1)	3 (2,5)
Islandija	51 (1,8)	4 (2,0) ▲	23 (1,0)	-2 (1,2)	26 (1,7)	-3 (1,8)
Italija	27 (1,5)	-5 (2,0) ▼	29 (1,3)	1 (1,9)	44 (1,6)	4 (2,4)
Madžarska	31 (1,2)	-15 (1,6) ▼	35 (1,0)	3 (1,4) ▲	35 (1,2)	12 (1,5) ▲
Nova Zelandija	44 (2,2)	3 (2,7)	29 (1,5)	-3 (1,9)	27 (1,7)	0 (2,1)
Singapur	26 (0,9)	-9 (1,5) ▼	26 (0,9)	-7 (1,3) ▼	48 (1,1)	16 (1,6) ▲
Slovenija	36 (1,7)	-12 (2,1) ▼	32 (1,7)	-1 (2,1)	32 (2,0)	13 (2,1) ▲
Švedska	46 (0,9)	-3 (1,4) ▼	25 (0,9)	0 (1,2)	29 (1,0)	3 (1,3) ▲
ZDA	36 (2,5)	-2 (2,6)	30 (1,7)	-2 (1,8)	34 (2,3)	4 (2,5)

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	521 (9,0)	42 (10,4) ▲	517 (6,5)	43 (9,5) ▲	487 (7,7)	39 (10,5) ▲
Islandija	540 (3,6)	29 (4,0) ▲	506 (4,5)	14 (5,5) ▲	475 (4,7)	25 (5,5) ▲
Italija	517 (6,0)	10 (9,0)	517 (6,0)	0 (9,0)	509 (5,5)	19 (8,8) ▲
Madžarska	501 (5,4)	16 (6,7) ▲	479 (3,8)	25 (6,1) ▲	449 (5,0)	30 (7,4) ▲
Nova Zelandija	540 (6,7)	11 (8,1)	497 (7,7)	-1 (9,4)	452 (7,5)	-4 (9,9)
Singapur	507 (9,8)	7 (10,7)	483 (8,2)	5 (8,9)	483 (7,7)	20 (8,6) ▲
Slovenija	517 (5,9)	41 (7,1) ▲	497 (4,9)	45 (6,0) ▲	464 (4,3)	41 (6,5) ▲
Švedska	520 (4,3)	-11 (6,4)	492 (4,4)	-21 (7,1) ▼	468 (5,5)	-13 (7,9)
ZDA	531 (8,2)	-10 (9,0)	513 (6,7)	-12 (7,6)	494 (6,9)	-5 (7,8)

Povsod, razen na Islandiji, leta 2001 ni bilo glede branja knjig za zabavo nobenih sprememb, ali pa so otroci brali manj kot so brali desetletje prej. Na Islandiji je leta 2001 večina otrok (51 %) poročala, da vsak dan za zabavo bere knjige, kar pomeni 4 odstotne točke porasta od leta 1991.

V Grčiji, na Novi Zelandiji in v ZDA se v desetletju podatki glede branja knjig niso veliko spremenili. Leta 2001 je na Novi Zelandiji 44 odstotkov učencev in učenk vsak dan bralo knjige za zabavo, 29 odstotkov jih je bralo na teden, 27 odstotkov pa enkrat na mesec ali manj. Branje knjig za zabavo pa je manj razširjeno v Grčiji in ZDA (36 oz. 37 % otrok je knjige bralo vsak dan, 30 oz. 32 % enkrat na teden, 31 oz. 34 % enkrat na mesec ali manj).

V obdobju od 1991 do 2001 je postalo branje za zabavo manj priljubljeno za osnovnošolce na Madžarskem, v Singapuru in Sloveniji. V teh državah se je odstotek učencev in učenk, ki so brali za zabavo le enkrat na mesec ali manj, precej povečal, in sicer z 12 na 16 odstotkov. V Italiji in na Švedskem je bil ta odstotek malce manjši (od 3 na 4 %).

Preglednica 3.2 kaže spremembe med letoma 1991 in 2001 glede pogostosti branja revij. Na splošno je bil odstotek učencev in učenk, ki so dnevno brali revije, v desetletju nespremenjen v vseh državah - povsod je ostal na razmeroma nizki ravni. Leta 2001 se je dnevno branje revij gibalo od 6 odstotkov v Italiji do 16 odstotkov v Grčiji in Sloveniji. V štirih državah, v Grčiji, Italiji, Singapuru in na Švedskem, je upadlo branje revij enkrat na teden, povečalo pa se je branje revij enkrat na mesec ali še redkeje.

Tabela 3.2: Trendi: Učenke in učenci berejo revije

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	16 (1,4)	-2 (1,6)	24 (1,2)	-4 (1,8) ▼	60 (1,7)	6 (2,1) ▲
Islandija	7 (0,6)	-1 (0,8)	13 (0,9)	1 (1,0)	80 (1,1)	1 (1,3)
Italija	6 (0,8)	-1 (1,0)	14 (1,0)	-4 (1,6) ▼	81 (1,2)	6 (1,8) ▲
Madžarska	9 (0,7)	-2 (1,0)	25 (0,9)	0 (1,3)	66 (1,1)	2 (1,6)
Nova Zelandija	9 (0,8)	2 (1,1)	17 (1,5)	-2 (1,8)	74 (1,9)	0 (2,2)
Singapur	7 (0,6)	-1 (0,8)	18 (0,9)	-10 (1,1) ▼	75 (1,2)	12 (1,5) ▲
Slovenija	16 (1,4)	2 (1,8)	32 (1,4)	0 (1,9)	52 (1,9)	-2 (2,5)
Švedska	7 (0,5)	-1 (0,8)	14 (0,6)	-3 (1,1) ▼	79 (0,9)	4 (1,4) ▲
ZDA	9 (0,9)	-1 (1,0)	21 (1,5)	3 (1,6)	70 (1,8)	-2 (1,9)

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	504 (9,3)	45 (10,6) ▲	514 (8,6)	42 (11,1) ▲	510 (6,7)	41 (8,6) ▲
Islandija	516 (9,7)	26 (10,8) ▲	520 (7,6)	10 (9,0)	513 (3,2)	28 (3,5) ▲
Italija	484 (11,5)	-18 (17,3)	511 (9,1)	-2 (11,5)	517 (4,3)	15 (7,2) ▲
Madžarska	479 (6,2)	33 (9,9) ▲	488 (4,4)	21 (6,9) ▲	470 (4,4)	10 (6,1)
Nova Zelandija	475 (16,2)	-19 (19,4)	518 (8,2)	-1 (9,7)	506 (6,0)	11 (7,7)
Singapur	412 (11,8)	-45 (13,1) ▼	478 (8,8)	-8 (9,6)	499 (7,8)	17 (8,7) ▲
Slovenija	507 (7,3)	43 (9,1) ▲	511 (4,8)	50 (6,1) ▲	479 (4,5)	24 (6,0) ▲
Švedska	508 (6,8)	8 (10,5)	526 (4,8)	-16 (6,8) ▼	492 (4,1)	-17 (6,4) ▼
ZDA	490 (8,7)	-18 (11,0)	514 (7,7)	-20 (8,7) ▼	515 (7,4)	-8 (8,1)

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

Povezava med branjem revij in bralno pismenostjo je še vedno negativna ali je sploh ni. V letu 2001 je bil vzorec nesorazmeren. Malce boljši dosežki so največkrat vidni pri otrocih, ki so revije brali enkrat na teden. Štiri države, ki so imele boljši celoten dosežek, so imele v glavnem porast tudi v kategorijah branja revij. Na Švedskem 7 odstotkov otrok, ki so poročali, da vsak dan berejo revije, ni pokazalo upada bralnih dosežkov, medtem ko so se tisti, ki so brali revije manj pogosto, približali splošnemu dosežku države. V Italiji in Singapuru so imeli otroci, ki so brali revije enkrat na mesec ali še manj, boljši bralni dosežek.

Sposojanje knjig iz knjižnic

Smernice glede izposoje knjig iz šolskih ali javnih knjižnic so prikazane na preglednici 3.3. V vseh 27 državah, ki so se leta 1991 udeležile raziskave o bralni pismenosti, so imeli otroci, ki so si sposojali knjige iz knjižnic, pogosteje boljši bralni dosežek.¹¹ Pri državah, ki so se raziskave ponovno udeležile leta 2001 je bila ta povezava veliko manj izrazita. Zdi se, da sposojanje knjig iz knjižnic pojema, res pa je, da so otroci v devetih državah o uporabi knjižnic poročali precej različno.

¹¹ Elley, W. B. (1992). How in the World Do Students Read? The Hague: International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

Tabela 3.3: Trendi: Učenke in učenci si sposojajo knjige iz šolske ali splošne/javne knjižnice

države	vsaj enkrat tedensko		mesečno		nikoli ali skoraj nikoli	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	31 (2,5)	0 (3,2)	25 (2,5)	8 (3,0) ▲	44 (2,6)	-8 (3,4) ▼
Islandija	42 (2,7)	-1 (2,7)	25 (1,5)	8 (1,6) ▲	33 (2,5)	-7 (2,6) ▼
Italija	20 (2,2)	3 (2,6)	18 (1,6)	-4 (2,3)	61 (2,4)	1 (3,3)
Madžarska	26 (1,5)	-9 (2,1) ▼	35 (1,6)	6 (2,1) ▲	38 (1,9)	3 (2,7)
Nova Zelandija	61 (2,2)	-4 (3,1)	18 (1,5)	4 (1,9) ▲	21 (1,6)	0 (2,2)
Singapur	57 (1,2)	-7 (1,8) ▼	15 (0,8)	2 (1,0)	28 (1,2)	6 (1,6) ▲
Slovenija	66 (2,2)	-5 (2,5) ▼	26 (1,9)	8 (2,1) ▲	9 (0,9)	-2 (1,2)
Švedska	33 (2,0)	-24 (3,1) ▼	32 (1,7)	8 (2,4) ▲	35 (1,7)	16 (2,1) ▲
ZDA	62 (2,5)	-2 (2,9)	12 (1,2)	-1 (1,3)	26 (2,1)	3 (2,5)

države	vsaj enkrat tedensko		mesečno		nikoli ali skoraj nikoli	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	505 (7,5)	29 (11,4) ▲	517 (6,6)	40 (10,2) ▲	505 (7,7)	44 (8,8) ▲
Islandija	517 (3,8)	24 (4,6) ▲	534 (6,2)	30 (7,0) ▲	495 (5,5)	21 (6,0) ▲
Italija	516 (5,9)	35 (9,6) ▲	534 (8,4)	16 (12,8)	506 (5,6)	4 (8,1)
Madžarska	472 (4,9)	13 (7,1)	491 (5,1)	26 (7,2) ▲	464 (5,9)	7 (7,9)
Nova Zelandija	518 (5,9)	13 (7,2)	502 (8,7)	-22 (12,7)	463 (8,3)	-5 (11,7)
Singapur	494 (8,7)	8 (9,4)	501 (9,5)	20 (10,8)	470 (7,9)	7 (9,1)
Slovenija	499 (3,4)	36 (4,7) ▲	494 (6,9)	40 (9,1) ▲	454 (8,8)	18 (10,7)
Švedska	495 (6,4)	-22 (7,8) ▼	515 (5,0)	-8 (7,7)	483 (4,9)	-7 (8,4)
ZDA	515 (6,3)	-10 (7,3)	520 (11,2)	-23 (11,9)	499 (8,7)	-2 (9,6)

Vir: Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2001

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

Leta 2001 je v štirih državah več kot pol do dve tretjini otrok poročalo, da si sposodijo knjige vsaj enkrat na teden: na Novi Zelandiji 61 %, v Singapuru 57 %, v Sloveniji 66 %, v ZDA pa 62 %. Za primerjavo je tako poročalo 42 odstotkov islandskih otrok in le ena petina do ena tretjina otrok v Grčiji (31 %), na Madžarskem (26 %), v Italiji (20 %) in na Švedskem (33 %). Leta 2001 je raven sposojanja knjig iz knjižnic precej padla na Madžarskem (9 %), v Singapuru (7 %), Sloveniji (5 %) in zlasti na Švedskem (24 %). Na Madžarskem in v Sloveniji je upad sposojanja enkrat na teden spremljal porast sposojanja enkrat na mesec (tudi na Novi Zelandiji se kaže nekaj podobnega). V Singapuru so pogosteje poročali, da si nikoli ali zelo redko sposodijo knjige, na Švedskem pa so si večkrat sposojali knjige enkrat na mesec (8 %), predvsem pa se je povečal odstotek tistih, ki si nikoli ali zelo redko sposodijo knjige (16 %).

Sposojanje knjig iz knjižnic se je povečalo v Grčiji in na Islandiji (7 - 8 odstotkov z nikoli na enkrat mesečno). V Italiji, kjer knjižnice uporabljajo razmeroma malo, in v ZDA, kjer jih uporabljajo razmeroma veliko, ni bilo bistvenih sprememb.

Gledanje televizije ali videa zunaj šole

Današnji otroci imajo vedno večjo izbiro dejavnosti v prostem času, tako da sta branje knjig in gledanje televizije konkurenčni dejavnosti. V raziskavi leta 1991 je bila v večini držav povezava med gledanjem televizije in bralnimi dosežki negativna, najbolj očitno je bilo to v ZDA.¹² Nasprotno sta bili Italija in Švedska dve od petih držav, kjer je bilo zmerno gledanje televizije povezano z boljšimi bralnimi rezultati. Verjetno zato, ker so otroci v teh državah pridobili izkušnje branja prek podnapisov. Kot je razvidno iz preglednice 3.4, je povezava med gledanjem televizije in bralnimi dosežki v ZDA v letu 2001 še vedno negativna, a ne tako močno kot prej. Otroci, ki so televizijo gledali zmerno (1-3 ure), so imeli najboljše dosežke.

¹² Ibid.

Tabela 3.4: Trendi: Koliko ur dnevno učenke in učenci gledajo TV ali video?

države	največ 1 uro		več kot 1 uro, največ 3 ure		več kot 3 ure	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	39 (2,2)	-3 (2,6)	43 (2,9)	0 (3,1)	17 (1,8)	3 (2,0)
Islandija	42 (1,4)	20 (1,5) ▲	47 (1,5)	0 (1,6)	12 (1,0)	-20 (1,1) ▼
Italija	32 (1,5)	2 (2,0)	48 (1,6)	2 (2,3)	20 (1,3)	-4 (1,9) ▼
Madžarska	34 (1,1)	5 (1,6) ▲	46 (1,2)	-1 (1,8)	19 (1,0)	-4 (1,4) ▼
Nova Zelandija	29 (2,0)	6 (2,4) ▲	37 (1,4)	1 (1,8)	33 (2,2)	-6 (2,6) ▼
Singapur	43 (0,9)	11 (1,4) ▲	37 (0,8)	-5 (1,2) ▼	20 (0,9)	-6 (1,2) ▼
Slovenija	22 (1,4)	-3 (1,8)	50 (1,9)	-5 (2,2) ▼	29 (1,8)	8 (2,1) ▲
Švedska	21 (1,0)	-3 (1,5) ▼	59 (1,0)	4 (1,5) ▲	20 (1,0)	0 (1,5)
ZDA	23 (1,9)	7 (2,0) ▲	39 (1,4)	3 (1,7)	38 (2,3)	-10 (2,5) ▼

države	največ 1 uro		več kot 1 uro, največ 3 ure		več kot 3 ure	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	503 (5,2)	33 (8,4) ▲	524 (6,7)	55 (8,8) ▲	482 (11,6)	26 (13,0) ▲
Islandija	513 (4,7)	39 (5,7) ▲	521 (3,6)	28 (4,0) ▲	492 (7,8)	5 (8,3)
Italija	507 (6,7)	2 (9,5)	525 (4,2)	20 (7,0) ▲	491 (6,8)	1 (12,2)
Madžarska	474 (4,8)	23 (6,7) ▲	487 (4,2)	14 (6,4) ▲	450 (5,8)	4 (8,1)
Nova Zelandija	515 (8,1)	25 (10,3) ▲	517 (8,3)	-2 (9,6)	480 (6,8)	-7 (8,9)
Singapur	490 (7,3)	15 (8,2)	501 (8,6)	9 (9,5)	465 (10,3)	-5 (11,0)
Slovenija	485 (6,9)	33 (8,3) ▲	501 (4,4)	36 (5,7) ▲	488 (6,3)	41 (8,0) ▲
Švedska	492 (6,0)	-13 (7,8)	505 (4,2)	-16 (6,2) ▼	482 (4,8)	-23 (7,7) ▼
ZDA	510 (7,8)	-21 (9,0) ▼	526 (6,4)	-10 (7,4)	500 (7,1)	-10 (8,2)

Trendi glede tega, koliko ur na dan osnovnošolci gledajo televizijo, kažejo, da v nekaterih državah televizija ni več najljubše razvedrilo. V petih državah je več otrok poročalo, da gledajo televizijo manj kot 1 uro na dan, v drugih petih državah je manj otrok gledalo televizijo več kot 3 ure na dan.

Na Islandiji je leta 2001 kar 20 odstotkov več otrok kot leta 1991 poročalo, da gledajo televizijo manj kot 1 uro na dan in 20 odstotkov manj otrok je gledalo televizijo več kot 3 ure na dan. Tudi na Madžarskem, Novi Zelandiji in v ZDA je bilo podobno kot na Islandiji, le da so bili odstotki nižji. V Singapurju se je odstotek minimalnega gledanja (manj kot 1 uro na dan)

povečal za 11 točk, znižanje pa se je razdelilo na gledanje 1-3 ure in gledanje več kot 3 ure. Vse države pa niso poročale o upadu. Otroci v Grčiji, Italiji in na Švedskem so gledali televizijo približno enako kot prej, čeprav se je v Italiji zelo zmanjšalo pretirano gledanje televizije (4 %), na Švedskem pa je bilo zmernega gledanja za 3-4 odstotke več kot nizkega.

Izjema v splošnih trendih je Slovenija, kjer so osnovnošolci poročali o znatnem premiku z zmernega gledanja na pretirano gledanje televizije. Leta 2001 je osem odstotkov več otrok kot leta 1991 poročalo, da gledajo televizijo na dan 3 ure (torej 29 % učencev). Leta 2001 je bilo v ZDA največ učencev, ki so gledali televizijo več kot 3 ure na dan (38 %), sledi pa ji Nova Zelandija (33 %). Razen Slovenije so imele države, ki so ponovile raziskavo RL iz leta 1991, 20 ali manj odstotkov otrok, ki so gledali televizijo več kot 3 ure na dan.

3.4 Branje v šoli

4. poglavje podaja več podatkov o vprašanju, ali ima pogosto branje pozitiven vpliv na bralne dosežke. Branje prispeva k učinkovitemu udeleževanju izvenšolskih dejavnosti, oblikuje pa tudi osnovo za učenje v šoli. Otroci lahko prek branja razvijejo globlje razumevanje vsebin in procesov, povezanih z različnimi področji učnih predmetov. Tako lahko začnejo ceniti in razumeti literaturo. V IEA raziskavi o branju smo leta 1991 in leta 2001 osnovnošolce spraševali o branju dveh vrst knjig pri jezikovnem pouku: učbenikov in beril. Spraševali smo jih tudi, kako pogosto uporabljajo delovne zvezke ali vadbice kot del jezikovnega pouka, ter koliko berejo za domačo nalogo.

Branje učbenikov in beril pri jezikovnem pouku

Preglednica 4.1 prikazuje trende glede vprašanja, kako pogosto otroci berejo učbenike pri jezikovnem pouku. Otroci so učbenike leta 2001 po državah brali zelo različno. Učbenike je dnevno bralo 71 odstotkov grških otrok in 14 odstotkov švedskih otrok. Ne glede na te razlike so v minulem desetletju v vseh državah učbenike brali redkeje.

Tabela 4.1: Trendi: Učenke in učenci berejo iz učbenikov pri pouku branja ali jezika (npr. slovenščine)

države	skoraj vsak dan		približno enkrat tedensko		enkrat na mesec ali redkeje	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	71 (2,1)	-2 (3,0)	13 (1,3)	-2 (1,8)	15 (1,3)	4 (1,8) ▲
Islandija	34 (2,1)	-14 (2,3) ▼	33 (1,7)	10 (1,8) ▲	33 (1,7)	4 (1,9) ▲
Italija	51 (2,3)	-4 (3,2)	18 (1,5)	2 (2,0)	31 (2,2)	2 (2,9)
Madžarska	65 (1,8)	13 (2,4) ▲	22 (1,2)	-8 (1,7) ▼	13 (0,9)	-5 (1,3) ▼
Nova Zelandija	29 (2,6)	-6 (3,4)	23 (2,0)	5 (2,3) ▲	48 (3,3)	1 (4,1)
Singapur	48 (1,6)	-16 (2,7) ▼	29 (1,4)	5 (2,1) ▲	23 (1,2)	11 (1,6) ▲
Slovenija	35 (2,1)	-11 (3,0) ▼	37 (2,0)	3 (2,6)	28 (1,9)	8 (2,3) ▲
Švedska	14 (1,1)	-8 (2,4) ▼	38 (1,6)	-2 (2,5)	48 (1,9)	10 (3,0) ▲
ZDA	54 (2,7)	-11 (3,2) ▼	22 (1,7)	6 (2,1) ▲	24 (2,3)	5 (2,8) ▲

države	skoraj vsak dan		približno enkrat tedensko		enkrat na mesec ali redkeje	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	517 (6,5)	43 (8,3) ▲	513 (8,3)	50 (11,6) ▲	479 (10,0)	23 (12,4)
Islandija	506 (5,0)	21 (5,6) ▲	531 (4,2)	20 (5,5) ▲	508 (5,7)	29 (6,1) ▲
Italija	515 (5,3)	7 (7,6)	522 (7,0)	20 (14,2)	505 (6,8)	5 (10,7)
Madžarska	488 (4,5)	10 (6,1)	474 (5,6)	17 (7,5) ▲	419 (7,7)	2 (9,4)
Nova Zelandija	517 (12,4)	13 (13,8)	512 (8,1)	3 (10,4)	492 (6,5)	0 (8,8)
Singapur	496 (7,7)	10 (8,6)	508 (8,7)	18 (9,9)	451 (12,1)	11 (14,5)
Slovenija	497 (5,4)	37 (6,8) ▲	508 (5,8)	47 (7,2) ▲	474 (6,2)	22 (7,9) ▲
Švedska	495 (6,9)	-19 (9,5) ▼	507 (3,8)	-16 (6,0) ▼	493 (4,4)	-12 (7,1)
ZDA	522 (7,2)	-7 (7,9)	524 (8,9)	-11 (10,2)	479 (9,3)	-14 (10,3)

V petih državah je manj osnovnošolcev poročalo, da berejo učbenike skoraj vsak dan. Tako je bilo na Islandiji, v Singapuru in ZDA več otrok, ki so učbenike brali enkrat na teden oz. enkrat na mesec (ali redkeje), v Slovenji in na Švedskem pa jih je več bralo učbenike enkrat na mesec ali redkeje.

V letu 2001 je bila očitna pozitivna povezava med bralnimi dosežki in branjem učbenikov. Osnovnošolci, ki so učbenike brali le enkrat na mesec ali redkeje, so imeli pogosto v poprečju nižje bralne dosežke kot njihovi sošolci, ki so učbenike brali pogosteje. Smernice v dosežkih za različne kategorije branja učbenikov na splošno sledijo celotnim smernicam, s tem da se v

Grčiji, na Islandiji in v Sloveniji kaže porast, na Švedskem pa upad. Izjema je bila Madžarska, kjer so imeli otroci, ki niso pogosto brali učbenikov, kljub celotnemu 16-odstotnemu porastu, praktično enak uspeh.

Kot kaže preglednica 4.2, je leta 2001 večina otrok v vsaki državi (razen na Madžarskem) pri jezikovnem pouku brala berilo vsaj enkrat na teden. V mnogih državah pa so berila pred desetimi leti brali pogosteje. V Singapuru je bila razlika največja: berilo je vsak dan bralo 11 odstotkov manj otrok, za enak odstotek več otrok pa ga je bralo le enkrat na mesec ali manj. Na Madžarskem in Novi Zelandiji je manj otrok dnevno bralo berila, v Italiji in na Švedskem pa so berila manj brali tedensko. Več švedskih otrok je poročalo, da berila berejo le enkrat na mesec ali manj, enako je bilo s slovenskimi otroci. Osnovnošolci Grčije, Islandije in ZDA so berila brali podobno kot leta 1991.

Tabela 4.2: Trendi: Učenke in učenci pri pouku berejo zgodbe iz knjig

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	32 (1,5)	1 (2,1)	30 (1,8)	-3 (2,3)	38 (2,3)	2 (3,0)
Islandija	23 (1,6)	0 (1,7)	31 (1,8)	2 (1,9)	46 (1,7)	-2 (1,8)
Italija	28 (2,1)	3 (2,6)	23 (1,6)	-6 (2,4) ▼	50 (2,6)	3 (3,2)
Madžarska	14 (1,4)	-5 (2,2) ▼	31 (2,0)	1 (2,4)	55 (2,3)	3 (2,9)
Nova Zelandija	41 (3,2)	-9 (4,0) ▼	25 (2,1)	3 (2,6)	34 (3,0)	6 (3,5)
Singapur	48 (1,7)	-11 (2,4) ▼	27 (1,0)	1 (1,6)	25 (1,2)	10 (1,4) ▲
Slovenija	20 (1,3)	-3 (1,9)	38 (1,6)	-2 (2,6)	43 (1,9)	5 (2,7) ▲
Švedska	35 (1,8)	-1 (2,5)	29 (1,2)	-6 (2,1) ▼	36 (1,5)	7 (2,1) ▲
ZDA	42 (2,6)	0 (2,9)	27 (1,6)	1 (2,0)	30 (2,4)	-1 (2,7)

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	521 (6,8)	47 (8,5) ▲	514 (7,1)	38 (10,3) ▲	498 (7,0)	38 (9,9) ▲
Islandija	516 (7,1)	21 (7,6) ▲	519 (5,4)	27 (6,4) ▲	512 (4,0)	29 (4,3) ▲
Italija	510 (7,1)	5 (11,5)	526 (6,1)	-2 (9,3)	510 (5,0)	18 (7,7) ▲
Madžarska	453 (8,1)	-3 (11,3)	478 (5,3)	17 (7,7) ▲	481 (4,8)	18 (6,7) ▲
Nova Zelandija	509 (6,5)	7 (8,7)	505 (7,6)	4 (9,9)	497 (8,7)	5 (11,2)
Singapur	519 (8,9)	27 (9,7) ▲	470 (7,1)	-9 (8,1)	451 (7,9)	12 (9,3)
Slovenija	482 (5,3)	29 (7,1) ▲	491 (4,7)	41 (6,0) ▲	500 (5,9)	30 (7,3) ▲
Švedska	507 (5,3)	-16 (7,6) ▼	504 (4,7)	-20 (6,7) ▼	486 (5,8)	-6 (7,9)
ZDA	512 (8,1)	-5 (9,0)	524 (6,7)	-9 (7,8)	502 (8,5)	-20 (9,6) ▼

Vir: Mednarodna raziskava bralne pismenosti: PIRLS 2001

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

Povezava med branjem beril in dosežki ni bila izrazita v nobeni od devetih držav. Na Madžarskem, kjer je celotni dosežek zrasel, otroci, ki so berilo brali vsak dan, niso imeli boljšega dosežka. V Singapuru, kjer je bil celoten porast manjši (8 %), so otroci, ki so berila brali vsak dan, dosegli precej boljši uspeh (27 %), tisti pa, ki so jih brali tedensko, so dosegli malo nižji uspeh (9 %).

Uporaba delovnih zvezkov in vadnic pri jezikovnem pouku

Preglednica 4.3 kaže smernice glede uporabe delovnih zvezkov pri jezikovnem pouku. Leta 2001 so otroci po državah na tem področju odgovarjali zelo različno. Na eni strani je okoli tri četrtine (76 %) madžarskih otrok in 84 odstotkov grških otrok poročalo, da vsak dan uporabljajo delovne zvezke in vadnice. V primerjavi z letom 1991 pomeni za Madžarsko to porast (11 %), za Grčijo pa upad (4 %). Na drugi strani je le 24 odstotkov islandskih in švedskih otrok poročalo, da vsak dan uporabljajo te učne pripomočke, kar za obe državi pomeni upad (11 in 7 %). V ostalih državah je delovne zvezke dnevno uporabljalo 40-47 odstotkov otrok, kar za Italijo, Novo Zelandijo, Slovenijo in ZDA ne pomeni nobene spremembe, za Singapur pa ogromen upad (za 26 odstotnih točk). V Sloveniji so delovne zvezke več uporabljali enkrat na mesec ali redkeje, manj pa so jih uporabljali enkrat tedensko.

Tabela 4.3: Trendi: Učenke in učenci pri pouku jezika uporabljajo učbenike/delovne zvezke ali delajo vaje

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001	odstotek otrok v letu 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	84 (1,8)	-4 (2,1) ▼	8 (1,0)	1 (1,3)	8 (1,5)	3 (1,6)
Islandija	24 (2,1)	-11 (2,2) ▼	28 (1,7)	7 (1,8) ▲	48 (2,3)	5 (2,4) ▲
Italija	43 (2,3)	6 (3,3)	25 (1,7)	-2 (2,7)	32 (2,1)	-3 (3,2)
Madžarska	76 (1,4)	11 (2,2) ▲	17 (1,2)	-7 (1,7) ▼	6 (0,6)	-4 (1,1) ▼
Nova Zelandija	40 (2,5)	0 (3,5)	27 (2,7)	6 (3,2)	33 (2,8)	-7 (3,7)
Singapur	45 (1,6)	-26 (2,3) ▼	30 (1,1)	11 (1,8) ▲	25 (1,2)	15 (1,4) ▲
Slovenija	47 (2,6)	3 (3,3)	29 (1,8)	-10 (2,6) ▼	24 (2,2)	7 (2,4) ▲
Švedska	24 (1,6)	-7 (2,8) ▼	33 (1,8)	-5 (2,9)	44 (2,2)	12 (3,2) ▲
ZDA	46 (2,9)	-3 (3,6)	28 (2,0)	2 (2,5)	27 (2,5)	1 (3,1)

države	vsak dan		vsak teden		enkrat na mesec ali redkeje	
	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	515 (6,3)	41 (8,0) ▲	483 (14,4)	34 (16,3) ▲	485 (14,7)	56 (17,6) ▲
Islandija	500 (6,1)	18 (6,8) ▲	521 (5,6)	30 (6,8) ▲	519 (4,7)	25 (4,8) ▲
Italija	519 (5,8)	4 (9,8)	523 (5,3)	12 (8,9)	499 (5,9)	8 (8,3)
Madžarska	482 (4,2)	9 (6,2)	472 (6,1)	24 (8,2) ▲	420 (8,7)	2 (10,9)
Nova Zelandija	512 (5,9)	10 (8,3)	511 (10,6)	9 (12,5)	487 (7,1)	-7 (9,4)
Singapur	505 (8,8)	17 (9,6)	495 (7,9)	12 (9,3)	455 (7,8)	26 (9,4) ▲
Slovenija	496 (4,7)	34 (6,2) ▲	498 (5,4)	43 (6,7) ▲	485 (6,8)	29 (9,1) ▲
Švedska	489 (5,5)	-29 (8,4) ▼	509 (4,4)	-7 (6,9)	496 (4,6)	-12 (7,1)
ZDA	515 (7,6)	-5 (8,5)	526 (7,9)	-10 (9,1)	492 (8,3)	-23 (9,3) ▼

Vir: Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2001

▲ v letu 2001 statistično značilno višje kot v letu 1991

▼ v letu 2001 statistično značilno nižje kot v letu 1991

Na Islandiji, v Grčiji in Sloveniji se je boljši celotni bralni dosežek odražal tudi na kategorijah, ki zadevajo uporabo delovnih zvezkov in vadnic.

V Singapuru, kjer se je uporaba delovnih zvezkov in vadnic zelo zmanjšala, so imeli otroci, ki so jih uporabljali le enkrat na mesec ali manj - v primerjavi z letom 1991 - 2001 precej boljše dosežke.

Domače naloge

Podatke o trendih glede domačih nalog smo dobili s pomočjo indeksa, ki je nastal na podlagi odgovorov otrok na dve vprašanji: kako pogosto dobijo bralno domačo nalogo in koliko časa porabijo zanjo. Te smernice so prikazane na preglednici 4.4.

Tabela 4.4: Trendi: Indeks otrokovega dojetanja branja za domačo nalogo

države	visok indeks			srednji indeks			nizek indeks		
	odstotek otrok v letu 2001	odstotek otrok v letu 1991	razlika med 1991 in 2001	odstotek otrok v letu 2001	odstotek otrok v letu 1991	razlika med 1991 in 2001	odstotek otrok v letu 2001	odstotek otrok v letu 1991	razlika med 1991 in 2001
Grčija	21 (1,3)	31 (1,7)	-10 (2,1) ▼	73 (1,4)	65 (1,7)	8 (2,2) ▲	6 (1,0)	4 (0,8)	2 (1,2)
Islandija	13 (1,6)	10 (0,5)	2 (1,7)	80 (1,7)	79 (0,8)	1 (1,8)	7 (0,9)	11 (0,5)	-4 (1,0) ▼
Italija	16 (1,7)	22 (1,4)	-6 (2,2) ▼	65 (1,8)	66 (1,3)	-1 (2,2)	19 (1,5)	11 (1,1)	8 (1,9) ▲
Madžarska	24 (1,2)	30 (1,2)	-6 (1,7) ▼	72 (1,2)	65 (1,1)	7 (1,6) ▲	4 (0,4)	5 (0,6)	-1 (0,7)
Nova Zelandija	19 (2,7)	18 (1,5)	1 (3,1)	60 (2,1)	61 (1,2)	-1 (2,4)	20 (2,8)	21 (1,5)	0 (3,2)
Singapur	27 (1,1)	37 (1,2)	-11 (1,7) ▼	66 (1,0)	59 (1,2)	7 (1,5) ▲	7 (0,6)	3 (0,3)	4 (0,6) ▲
Slovenija	6 (0,9)	11 (1,0)	-5 (1,3) ▼	59 (2,0)	59 (1,4)	1 (2,5)	34 (2,0)	30 (1,6)	4 (2,6)
Švedska	5 (0,5)	3 (0,4)	2 (0,6) ▲	58 (1,9)	55 (1,8)	3 (2,6)	36 (2,1)	42 (1,9)	-6 (2,8) ▼
ZDA	10 (1,2)	11 (0,9)	-1 (1,5)	68 (2,3)	53 (1,5)	15 (2,7) ▲	22 (2,6)	37 (1,7)	-14 (3,1) ▼

države	visok indeks			srednji indeks			nizek indeks		
	povprečni dosežek leta 2001	povprečni dosežek leta 1991	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	povprečni dosežek leta 1991	sprememba od 1991 do 2001	povprečni dosežek leta 2001	povprečni dosežek leta 1991	sprememba od 1991 do 2001
Grčija	490 (9,3)	458 (5,4)	31 (10,8) ▲	516 (6,0)	474 (4,8)	42 (7,7) ▲	503 (19,2)	441 (21,7)	62 (28,7) ▲
Islandija	535 (7,0)	493 (5,7)	42 (8,6) ▲	513 (3,3)	489 (2,1)	24 (3,7) ▲	510 (11,4)	483 (5,4)	27 (12,4) ▲
Italija	497 (7,7)	485 (8,1)	12 (11,2)	510 (5,3)	511 (5,9)	0 (7,9)	542 (6,0)	517 (7,6)	25 (9,5) ▲
Madžarska	463 (4,8)	458 (4,7)	6 (6,7)	480 (4,1)	461 (4,2)	18 (5,9) ▲	477 (11,7)	459 (12,8)	18 (17,3)
Nova Zelandija	517 (17,2)	526 (7,7)	-9 (18,9)	496 (6,9)	493 (5,1)	3 (8,7)	490 (8,8)	489 (9,3)	1 (12,9)
Singapur	479 (7,6)	483 (4,1)	-4 (8,5)	502 (8,0)	486 (3,5)	16 (8,8)	461 (11,8)	465 (7,9)	-5 (14,4)
Slovenija	454 (11,0)	439 (8,9)	15 (14,2)	484 (4,1)	446 (4,1)	38 (5,8) ▲	516 (5,3)	486 (3,9)	30 (6,5) ▲
Švedska	492 (11,2)	471 (14,0)	20 (18,2)	494 (5,1)	505 (4,4)	-11 (6,7)	504 (5,0)	525 (4,6)	-21 (6,8) ▼
ZDA	493 (15,2)	514 (6,1)	-21 (16,6)	513 (7,1)	521 (4,1)	-8 (8,1)	526 (7,2)	529 (3,8)	-3 (8,2)

Indeks otrokovega dojetanja branja za domačo nalogo je zasnovan na dveh vprašanjih o tem, kako pogosto dobijo branje za domačo nalogo in koliko časa porabijo zanjo, če jo dobijo. Visok indeks pomeni, da dobijo nalogo iz branja vsaj trikrat na teden in vsa

Otroci v visoki kategoriji na indeksu so poročali, da dobijo bralno domačo nalogo 3 krat na teden in zanjo porabijo več kot pol ure. V obdobju med letoma 1991 in 2001 se je odstotek grških, madžarskih in singapurskih učencev in učenek v visoki kategoriji precej znižal (6 do 11 %), kljub temu pa so imele te države še vedno največji odstotek učencev in učenek v tej

kategoriji, in sicer od 21 do 27 odstotkov. Vse tri države so pokazale porast v srednji kategoriji, Singapur pa tudi v nizki kategoriji. Za Italijo pomeni 16 odstotkov otrok v visoki kategoriji od leta 1991 upad (6 %), ki ga spremlja porast v nizki kategoriji (8 %). Slovenija je imela precejšen upad v visoki kategoriji, in sicer z 11 na 6 odstotkov. Otroci z Nove Zelandije so v vseh kategorijah poročali podobno kot desetletje prej.

Na Islandiji, Švedskem in v ZDA so otroci poročali o večjem številu domačih nalog. Pri islandskih in švedskih otrocih je nastal manjši upad v nizki kategoriji (4 % in 6 %). Pri otrocih v ZDA je nastal precejšen porast v srednji kategoriji (15 %) in upad v nizki kategoriji.

Povezavo med bralnimi dosežki in količino domačih nalog je težko tolmačiti, saj nekateri učitelji raje dajejo domače naloge boljšim bralcem, da bi jim tako omogočili boljše učne priložnosti, medtem ko dajejo drugi učitelji domače naloge slabšim bralcem, ker ti najbolj potrebujejo dodatno pomoč. Med leti 1991 in 2001 so trendi v dosežkih v povezavi z domačimi nalogami na splošno sledili siceršnjim trendom v državi.